

יום שני ג' בניסן תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - מ"ט

1. מנין שלאחר שנמסרה פעם אחת לשלוחי הבעל, לעולם אינה יכולה לחזור לרשות אביה?

מתנא דבי רבי ישמעאל - 'ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה'. הפסוק בא להשמיע בזה, במקרה שמסר האב או שלוחיו לשלוחי הבעל ונתאלמנה בדרך או נתגרשה - כיון שיצאה שעה אחת מרשות האב שוב אינו יכול אביה להפר.

2. באלו משניות מצינו שארוסה שזינתה לאחר מסירה מיתתה בחנק?

- א. הבא על נערה המאורסה אינו חייב עד שתהא נערה בתולה מאורסה והיא בבית אביה - למעט מסר האב לשלוחי הבעל.
- ב. הבא על אשת איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אף על פי שלא נבעלה לבעל, בחנק - משמע כניסה בעלמא.

3. משנה - האב אינו חייב בחייו במזונות בתו, מה דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים בכרם ביבנה?

נוסח הכתובה 'הבנים שיהיו לך ממני ירשו כסף כתובתך והבנות שיהיו לך ממני יזונו מנכסיו עד שיבגרו או יתארסו'. משמע כשם שהבנים ירשו רק לאחר מיתת האב, כך הבנות ניזונות רק לאחר מיתת אביהן.

4. משמע לכאורה שמשנתנו סברה שבמזונות בנו חייב. וכן משמע שאף בבתו יש מצוה. כדעת מי מהתנאים החולקים בענין זה נעמיד את תנא דמשנתנו?

- א. ר' מאיר - מצוה לזון את הבנות קל וחומר לבנים שעוסקים בתורה. ונפרש במשנה - שאף בבנו אינו חייב אבל בבתו יש מצוה וק"ו בבנו.
 - ב. רבי יהודה - מצוה לזון את הבנים וקל וחומר לבנות משום זילותא. ונפרש במשנה - כל שכן בבנו אינו חייב אבל בנו מצוה יש וק"ו בבתו.
 - ג. ר' יוחנן בן ברוקא - חובה לזון את הבנות לאחר מיתת אביהן אבל בחיי אביהן אלו ואלו אינן ניזונות.
- ונפרש במשנה שאף בבנו אינו חייב ואף אין לו מצוה בשניהם, והטעם ששנה 'אינו חייב' כיון שלאחר מיתת אביהן זה חובה.

5. באושא התקינו שיהא אדם זן את בניו עד גיל 13 ואת בנותיו עד גיל 12. נסתפקו האם הלכה כך, מנין פשטו?

- א. כשהיה אב המסרב לזון את בניו מובא לפני רב יהודה, היה אומר לו, 'יארוך [בעל חי המתאכזר על בניו] ילדה, ואבני מתא שדיא' משמע שרק גוערים ולא כופים.
 - ב. וכן מוכח מרב חסדא שהיה אומר הפכו מכתשת במקום ציבורי והעמידו את האב על גבו ושיכריו אפילו העורב מתרצה לבניו, וזה אינו חס. וכוונתו לעורבים שחורים אבל עורבים לבנים אינם מתרצים לבניהם ועליהם נאמר לבני עורב אשר יקראו.
 - ג. וכן מוכח מרבא שהיה גוער וכי נח לך שבניך יתפרנסו מן הצדקה.
- וכל זה כשאינו אמיד אבל אם הוא אמיד כופים אותו בעל כורחו, כשם שרבא כפה את רב נתן בר אמי לתת 400 זוז לצדקה, וכ"ש שכופים לילדיו.

6. ריש לקיש: באושא התקינו הכותב כל נכסיו לבניו מחיים, אעפ"כ הוא ואשתו נזונים מהם. מה הקשו עליו?

הרי גדולה מזו אמרו, כפי ששלח רבין באיגרתיה מי שמת והניח אלמנה ובת, אלמנתו ניזונת מנכסיו ואפילו אחר שנישאת הבת. וא"כ כ"ש כשהוא קיים ונתן נכסיו במתנה לבניו.

ותירצו: שהו"א שדווקא אלמנה כיון שאין מי שיטרח עבור מזונותיה ניזונת מנכסיו, אבל כשהוא קיים יטרח הוא עבור מזונותיו ומזונות אשתו, קמ"ל.

ואף בזה אין הלכה כך - שפעם עמדו רבי חנינא ור' יונתן ובא אדם ונשק לר' יונתן ברגלו. מפני שאדם זה כתב נכסיו לבניו וכפה ר' יונתן את בניו לזונו, ומכך שהחזיק לו טובה משמע שאינו מעיקר הדין.